แบบฟอร์มขอรับทุนโครงการ
เสนอต่อคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ภายใต้ทุนอุดหนุนแผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม แผนงานระบบบริการสุขภาพ: การพัฒนาระบบบริการเพื่อการดูแลภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขอย่างครบวงจร

โครงการย่อยที่ 6.3 Smart Referral System: การพัฒนาระบบเตรียมความพร้อม เฝ้าระวัง และตอบสนองเมื่อเกิดเหตุการระบาดซ้ำของ COVID-19 (Surviellance Preparedness and Response Team: SPRT)

หัวหน้าโครงการ

1. ดร.วริศรา โสรัจจ์ ตำแหน่ง อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ร่วมดำเนินโครงการ

1. รศ.ดร.ประณีต ส่งวัฒนา ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ผศ.ดร.ชุติวรรณ ปุรินทราภิบาล ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามที่รัฐบาลไทยได้ประกาศให้การระบาดของโรค COVID-19 เป็นสถานการณ์ภัยพิบัติฉุกเฉิน และได้ดำเนินการมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของโรค COVID-19 โดยขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และมีมาตรการสำคัญในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การเว้นระยะห่างทางสังคม การเฝ้าระวัง การติดตามผู้สัมผัสเพื่อการแยกกัก หรือ กักกัน เพื่อจำกัดการกระจายของเชื้อที่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) รวมถึงการกำหนดให้ผู้เดินทางมาจากต่างประเทศทุกคน ต้องได้รับการตรวจคัดกรอง แยกกัก หรือกักกันเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากผู้เดินทางซึ่งมาจากท้องที่หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักร กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้เริ่ม**ดำเนินการเฝ้าระวัง คัดกรอง และป้องกันควบคุมโรคผู้ที่เดินทางเข้าออกประเทศ ณ ด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ทั้งท่าอากาศยาน ท่าเรือ และด่านพรมแดนทางบก** รวม 46 แห่ง ประกอบด้วย ท่าอากาศยาน 6 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ดอนเมือง เชียงใหม่ เชียงราย ภูเก็ต และกระบี่ ท่าเรือ 6 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร แหลมฉบัง เชียงแสน ภูเก็ต สมุย กระบี่ และด่านพรมแดนทางบก 34 แห่ง (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

พื้นที่ภาคใต้มีพื้นที่พรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและมีด่านตรวจคนเข้าเมืองจำนวนมาก ทำให้จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีมาตรการสำคัญ คือ การบริหารจัดการสถานที่ควบคุมโรคที่ภาครัฐจัดตั้งขึ้น (State quarantine) แบบบูรณาการ โดยมีหน่วยงานเครือข่ายทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้าร่วมปฏิบัติการและช่วยสนับสนุนภารกิจการคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน

สถานพยาบาล และชุมชน โดยทำการคัดกรองที่ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศทุกช่องทาง กรณีผู้เดินทางที่มาจากท้องที่หรือเมืองท่านอกราชอาณาจักรซึ่งเป็นเขตโรคติดต่ออันตราย ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ พิจารณาดำเนินการหรือออกคำสั่งตามความในมาตรา 40 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ให้กักกันบุคคลดังกล่าวไว้ ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศกำหนดเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 14 วัน จนกว่าจะพ้นระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุดเหตุอันควรสงสัย โดยห้ามบุคคลดังกล่าวออกจากสถานที่ที่กำหนดเด็ดขาด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ถึงแม้มาตรการเหล่านี้จะได้มีการดำเนินงานตามแผนอย่างรัดกุม แต่ยังพบว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองติดเชื้อ COVID-19 จากการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งหลายจังหวัดในภาคใต้มีพื้นที่ติดชายแดนและมีประชาชนจำนวนมากที่เดินทางข้ามประเทศโดยใช้ช่องทางธรรมชาติที่ไม่ต้องผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง จึงทำให้มีโอกาสที่จะพบผู้ป่วยและกลุ่มเสี่ยงได้มากเช่นกัน การรับมือและการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์การระบาดโรค COVID-19 จึงยังคงมีความจำเป็นยิ่ง โดยเฉพาะการเตรียมแผนการส่งต่อผู้ป่วยหรือกลุ่มเสี่ยง ที่จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ รวมถึง**การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกลุ่มเสี่ยงให้มีสมรรถนะในการป้องกันการติดเชื้อ COVID-19 และสามารถดูแลกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มผู้ติดเชื้อในกรณีที่ต้องดำเนินการส่งต่อเพื่อการกักตัว หรือส่งต่อเพื่อการรักษาได้** ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่เสี่ยง ได้แก่ ด่านตรวจคนเข้าเมือง โรงแรม และธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชนในการสร้างระบบการส่งต่อแบบเฉพาะในการป้องกันควบคุมการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ บนพื้นฐานการสร้างความปลอดภัยขั้นสูงให้แก่กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและสถานกักกัน พนักงานโรงแรม พนักงานของธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อ ตามระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินแบบใหม่ (New normal) รวมถึงการสื่อสารข้อมูลความเสี่ยงและเหตุการณ์สำคัญไปยังชุมชน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ โดยเลือกพื้นที่จังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อจำกัดการแพร่เชื้อจากคนสู่คน ป้องกันการติดเชื้อทุติยภูมิในกลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดและเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลสุขภาพ ป้องกันผลกระทบด้านจิตใจ และป้องกันการแพร่ระบาดระหว่างประเทศ อันจะช่วยลดผลกระทบด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สังคม และความมั่นคงของประเทศ จากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 นี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อรองรับสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 และเสริมบริการการแพทย์ฉุกเฉินในสภาวะปกติใหม่ ให้ครอบคลุม ทั่วถึง และเท่าเทียมในกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เสี่ยง

เป้าหมาย

พื้นที่เป้าหมายมีต้นแบบระบบเครือข่ายการติดตามและเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงและผู้ติดเชื้ออย่างครบวงจรของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในสภาวะปกติใหม่ ระหว่าง ด่านตรวจคนเข้าเมือง โรงแรม สถานบริการและโรงพยาบาลในพื้นที่เสี่ยง ที่ให้บริการอย่างครอบคลุม ทั่วถึง เท่าเทียม และปลอดภัย

พื้นที่ดำเนินการ/กลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ จังหวัดสงขลา ซึ่งใช้พื้นที่เป้าหมายหลักในการดำเนินการ คือ อำเภอสะเดา อำเภอคลองหอยโข่ง และอำเภอสิงหนคร เพื่อดำเนินโครงการแบบครบวงจรเป็นโมเดลต้นแบบ

กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่และพนักงานที่ไม่ใช่สายวิชาชีพทางการแพทย์ (Non-professional healthcare worker) ที่ทำงานในด่านตรวจคนเข้าเมืองและกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง ใน 3 อำเภอดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา

1.2 ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่

1.3 ด่านตรวจคนเข้าเมืองทางน้ำจังหวัดสงขลา อำเภอสิงหนคร

1.4 โรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ และภาคธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัททัวร์ รถและเรือโดยสาร ร้านอาหาร สถานบันเทิง ร้านนวดและสปา ในพื้นที่อำเภอสะเดา อำเภอคลองหอยโข่ง และอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข องค์กรเอกชน และประชาชนในพื้นที่อำเภอสะเดา อำเภอคลองหอยโข่ง และอำเภอสิงหนคร

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่วิชาชีพสุขภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่อำเภอสะเดา อำเภอคลองหอยโข่ง และอำเภอสิงหนคร

วิธีดำเนินการ

1. ถอดบทเรียนจากพื้นที่ที่ผ่านการทำงานจริงในจังหวัดสงขลา รวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้จากเอกสารกระทรวงสาธารณสุข และ WHO (Functional-based analysis) และจากประสบการณ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการในการบริหารจัดการระบบการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายโรค COVID -19 ในและนอกสถานบริการ

2. ประชุมเชิงปฏิบัติการกับทีมคณะทำงานของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนารูปแบบแผนปฏิบัติการ และการเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการนำส่งและส่งต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉินที่สามารถป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 ในรถพยาบาล โดยมีการทบทวนเอกสารแล้วนำบทสรุปมาปรับระบบการนำส่งและส่งต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉินในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศ ตามแนวทางและหลักการของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ยุทธศาสตร์โรคติดต่ออุบัติใหม่ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ความมั่นคงด้านสุขภาพของโลก และตามแนวทางการบริหารจัดการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินของ WHO (2019 Novel Coronavirus (2019-nCoV) Strategic Preparedness and

Response plan for the South East Asia Region) และแนวทางการดำเนินการเรื่องโรค COVID-19 สำหรับสถานประกอบการ

3. ทดสอบระบบการนำส่งและส่งต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉินในพื้นที่ระหว่างชุมชนและโรงพยาบาล เพื่อปรับรูปแบบระบบการนำส่งและส่งต่อ โดยใช้ข้อมูลจากการติดตามตัวกลุ่มเสี่ยง และการจัดการหลังเกิดเหตุตามมาตรฐานการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ปรับระบบทางเข้าออกพิเศษเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ และเพิ่มระบบความปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และจัดระบบการจัดเก็บข้อมูลการนำส่งและส่งต่อใน EMS Cloud

4. ประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ จากการนำรูปแบบการนำส่งและส่งต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉินไปใช้ และปรับปรุงระบบด้วยวงจร Plan Do Check Act (PDCA) อย่างน้อย 2 รอบ

5. ถอดบทเรียนการปรับระบบการนำส่งและส่งต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉินของพื้นที่กับผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ (KM/AAR/Lesson Learned)

6. พัฒนานวัตกรรมหรือแอปพลิเคชัน (EMS-COVID-19 Platform) และการใช้ Telemedicine ที่เกี่ยวกับระบบการติดตามดูแล นำส่งและส่งต่อผู้ป่วยภาวะฉุกเฉิน (Referral system)

7. สรุปผล และให้ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขยายผลในสถานการณ์การระบาดในอนาคต

ระยะเวลาดำเนินงาน

1 มกราคม 2564 - 31 ธันวาคม 2564

กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
- ทบทวนข้อมูล รูปแบบเดิมในการทำงานของจังหวัดสงขลาและผู้ที่เกี่ยวข้อง	x	x	x												
- นำเสนอโครงร่างการวิจัย/ปรับปรุงแก้ไข	x	x	x												
- ประสานงานพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน	x	x	x	x											
- ทบทวนวรรณกรรม และพัฒนามาตรฐาน			x	x	x	x	x	x	x	x					

กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ระบบการดำเนินงานในภาวะฉุกเฉิน การส่งต่อ ระบบการแพทย์ฉุกเฉินวิถีใหม่ และแนวปฏิบัติการสื่อสาร การประเมินและการดูแลกลุ่มเสี่ยงและผู้ป่วยกรณีมีการระบาดซ้ำในพื้นที่															
- ประชุมเชิงปฏิบัติการกับทีมคณะทำงานของพื้นที่ เพื่อพัฒนาระบบการส่งต่อ แผนปฏิบัติการ และการเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการนำส่งและส่งต่อผู้ป่วย และทดสอบระบบ				x	x	x	x	x	x						
- เก็บรวบรวมข้อมูล						x	x	x	x	x	x	x	x	x	
- วิเคราะห์ข้อมูลประเมินผลกระทบผลลัพธ์										x	x	x	x		
- เขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์													x	x	x
- นำเสนอรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์															x

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผลผลิต (Output)

- รูปแบบการนำส่งและส่งต่อในการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน และการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสุขภาพในวิถีใหม่ต่อกลุ่มเสี่ยงและผู้ป่วยในและนอกสถานพยาบาล ผ่านระบบ Songkhla COVID-19 Tracker

2. ผลลัพธ์ (Outcome)

- ได้ต้นแบบการจัดบริการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อจำกัดการระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 ในพื้นที่เสี่ยง และสามารถเป็นตัวอย่างในการจัดบริการให้แก่พื้นที่ใกล้เคียงได้

- ระบบการแพทย์ฉุกเฉินที่สามารถรองรับสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 โดยมีชุมชนเป็นฐาน (Community-based system)

3. ผลกระทบ (Impact)

- จำกัดวงของการระบาด ลดปัญหาการกลับมาระบาดซ้ำของโรค COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบในวงกว้างต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ที่มีความหลากหลายของวัฒนธรรม

- ลดผลกระทบต่อธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว และบริการ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้สามารถกลับมาใช้ชีวิตที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัย และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจต่อไปได้ในสภาวะปกติใหม่

ลงนาม.....**หัวหน้าโครงการ**

(ดร.วริศรา โสรัจจ์ ตำแหน่ง อาจารย์)

ตำแหน่ง อาจารย์